

Detektíves játék

2x45 perces komplex szövegfeldolgozó óra
(magyar, technika, matematika, nyelvtan)

Miről szól ez a tanegység?

A nyomozás, a titkosírás mindig izgalmas feladat. Bodó Béla klasszikus meséjében a detektívek munkájával ismerkedhetnek meg a gyerekek, álszakállt készíthetnek, és kipróbálhatják a titkosírást is. Lázár Ervin írása nyomán pedig kipróbálhatják a titkos nyelvet párbeszédhelyzetben is.

Áttekintő vázlat

4.1 Brumi mint detektív	45 perc
4.1a Brumi mint detektív	20 perc
4.1b Nyomozó-kellékek: álszakáll	25 perc
4.2 Titkos nyelvek	45 perc
4.2a Nyomozó-kellékek: titkosírás	25 perc
4.2b Titkos nyelv	20 perc
Összesen:	2x45 perc

Előkészületek

Az álszakáll készítését próbáljuk ki előre, és ügyeljünk a gumi tűzésére, mert ez a leggyengébb pontja! Ezen a sávon külön megerősíthetjük az alapot egy ragasztószalagcsíkkal is. Csak próba után és mintadarab bemutatásával vágjunk bele a közös munkába!

4. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Bodó Béla: *Brumi mint detektív* – Negyedik fejezet (részlet a regényből)
Lázár Ervin: *Pávárbevezévé*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Szöveggyűjtemény

Rajzlap, műszaki karton
Gumiszalag, tűzőgép
Olló, ragasztó
Háztartási vatta vagy vattapamacsok

 Füzet, íróeszköz

FELADATOK LEÍRÁSA

4.1 Brumi mint detektív

45 perc

4.1a Mi kell a nyomozáshoz?

A négy medvebocs: Brumi és barátai nyomozni kezdenek. De mi kell a nyomozáshoz, és hol nyomozzanak? **Bodó Béla: *Brumi mint detektív*** című mese-regényéből lépésről lépésre minden kiderül. Most a könyv 4. fejezetével ismerkedünk meg. A gyerekek helyezkedjenek el a mesehallgatáshoz (a mesesarokban), és olvassuk fel a fejezetet!

20 perc

Majd keressék ki a szövegből a válaszokat az alábbi kérdésekre!

- Miből készül az álszakáll?
- Milyen felszerelése kell legyen egy detektívnek?
- Mire szolgál az álszakáll, a pisztoly, a nagyító, a lámpa, a kulcs?

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek éljék bele magukat Brumiék segítségével a nyomozók helyzetébe.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Mesehallgatás, kereső olvasás
Könyvajánlás
Álszakáll készítése

JEGYZETEIM

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Rajzlap, műszaki karton
Gumiszalag, tűzőgép
Olló, ragasztó
Háztartási vatta vagy
vattapamacsok

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Fedezzék fel a gyerekek
a nyelv titkosításának
játékos lehetőségeit.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Szabálykeresés, tit-
kosítás alkalmazása:
levélüzenetek írása
Szabály- és kódfejtés,
titkos nyelv alkalmazása
párbeszédben

Ezek után beszéljük meg, hogy kik a meseregény szereplői! Keressük ki a szereplők neveit, és beszéljük meg, milyenek képzeljük őket! Vajon miért hívják az ilyen neveket „beszélő neveknek”?

Csak annak a nevét nem találjuk a szövegben, aki beszél. Csak a hangját halljuk, hiszen ő meséli el a történetet. A főszereplő neve a címben szerepel. Ki ő?

Vedd figyelembe!

Ezen a ponton ajánlhatjuk magát a könyvet olvasásra: Bodó Béla: *Brumi mint detektív* (Holnap Kiadó, Bp, 2015. – könyvajánló elérhető a Reftantáron.

4.1b Nyomozó-kellékek: álszakáll

25
perc

Készítsünk álszakállt vattából! Készítése nagyon egyszerű:

- A gyerekek rajzlapra, műszaki kartonra rajzolják rá a szakáll körvonalait, majd vágják ki! (Erősebb alapot kapunk, ha szegés nélküli vagy körbeszegett textil-anyagra, például lepedővászonra dolgozunk.)
- Erősítsenek (tűzzenek) a kartonra kalapgumit a bajusz vonala mellett!
- Majd ragasszák rá az alapra a vattapamacsokat!

A forrásoldalon angol nyelvű leírást és fotókkal ellátott útmutatót találunk (elérhető a Reftantáron).

4.2 Titkos nyelvek

45
perc

4.2a Nyomozó-kellékek: titkosírás

25
perc

Keressük meg a mesében (Bodó Béla: *Brumi mint detektív – Negyedik fejezet*), hogy mi a titkosírás szabálya!

Írjanak a gyerekek rövid levélüzenetet a mesében szereplő titkosírással!

Majd találjanak ki más „kulcsot”, hiszen a titkosítás feltétele a kulcsok gyakori váltása! (Az ellenfél könnyen megfejtheti a kulcsot, de túl kell járni az eszén.) Az új kulccsal is írjanak rövid levélüzenetet!

Hallgassunk meg néhány levélüzenetet a Dagi által ajánlott kulccsal! Hallás után meg tudjátok-e fejteni az üzeneteket? (Üzenetfejtő játék)

Majd hallgassunk meg üzeneteket új kulcsokkal! Fejtsük meg a kulcsot, majd a levélüzenetet!

JEGYZETEIM

4.2b Titkos nyelv

A titkosító kulcsjáték nemcsak levélben, leírva, hanem párbeszédben, hallás után is működik.

Olvassátok el **Lázár Ervin: Pávárbeveszévéd** című rövid írását!

- Látva, olvasva a szöveget, rájöttek-e a titkosítás szabályára és kulcsára?
- Hány kulcsot/kódot használ az író?

Adjunk időt az egyéni kódfejtésre. Aki megtalálta a szabályt és a két kulcsot, ki is próbálhatja: írhat egy-két mondatot ezen a nyelven.

Majd hallgassuk meg a gyerekeket, milyen szabályt ismertek fel! Nem baj, ha nem pontos a megfogalmazás, először mondják csak el ők, mit vettek észre! Majd adják meg a kulcsokat!

Végül összegezzük és pontosítsuk a lényeget!

A kódolt (rejtett) szövegben minden szótag magánhangzója után ejtünk (vagy írunk) egy (vagy több) plusz mássalhangzót, hozzátoldva a szótag magánhangzóját is. A betoldott mássalhangzó nem változik (ez az állandó kulcs), a hozzátett magánhangzó viszont változik (a szótag magánhangzójához hasonlóan, a hossza is változhat). A szöveg két kulcsa: rg- és v-.

Most próbáljuk ki ezt a titkos nyelvet beszélgetve, papír és könyv nélkül! A gyerekek alkossanak párokat, és próbáljanak így beszélgetni, azonos kódot használva! Érdemes az egyszerűbbel (v-) kezdeni, majd a nehezebbel folytatni, végül teljesen új kóddal is kipróbálni.

Például: Mindikondor lendesz mándár endenendek véndégende?

